

SCENARIUSZ LEKCJI OTWARTEJ

Temat: Przydawki, okoliczniki i dopełnienia wzbogacają wypowiedzenia

Nauczyciel uczący: mgr Grażyna Dettlaff

Przedmiot : język polski

Klasa: 6b

Termin: 7 maja 2018

Cele lekcji:

Cel główny: Doskonalenie kompetencji komunikacyjnych i językowych w zakresie składni

Cele szczegółowe:

Uczeń :

- zna i rozumie , czym są podstawowe części zdania,
- poprawnie stosuje poznane pojęcia,
- wskazuje poszczególne części zdania w omawianych zdaniach,
- uzupełnia poprawnie tekst z luką,
- tworzy wyrażenia,
- dostrzega wartość bogacenia słownictwa.

Metody:

- o praca z tekstem,
- o pogadanka,
- o rozmowa kierowana,
- o zabawa edukacyjna,
- o działania praktyczne z interaktywną tablicą.

Środki dydaktyczne:

- o plansza informacyjne;
- o karty pracy dla uczniów;
- o tabliczki z nazwami części zdania;
- o ćwiczenia interaktywne (www.epodreczniki.pl);
- o tablica interaktywna.

Wykorzystano film : <https://www.youtube.com/watch?v=SnR4ydl9jY1>

Literatura pomocnicza:

Bąk Piotr, Gramatyka języka polskiego, wyd. Wiedza Powszechna, Warszawa 1998.

PRZEBIEG LEKCJI

Faza wprowadzająca

1. Czynności organizacyjne: sprawdzenie obecności, zapisanie tematu lekcji, podanie celu lekcji.
2. Rozdanie uczniom kart informacyjnych z definicjami części zdania.

Faza realizacyjna

1. Na środek klasy wychodzi uczeń i otrzymuje tabliczkę z napisem „orzeczenie”. Prosi do siebie kolegę , przywołując go odpowiednim pytaniem - kto? co?. Kolega ten otrzymuje tabliczkę „podmiot” i pyta o orzeczenie właściwym pytaniem - co robi? co się z nim dzieje?
2. Uczniowie z pomocą nauczyciela przypominają pojęcie *zdania pojedynczego nierozwiniętego*, czyli takiego, które zawiera podmiot i orzeczenie lub samo orzeczenie. Przypominają sobie także, co to są podmiot i orzeczenie.
3. Uczniowie wykonują ćwiczenia z zasobów e-podręcznika kl.6 na tablicy interaktywnej: <http://www.epodreczniki.pl> oraz inne.

Ćwiczenie 1.

Oto menu z restauracji „Pod Złotym Kurem”. Zakreśl w nim fioletowym kolorem określenia rzeczowników. (Uczniowie na tablicy interaktywnej przeciągają kursor z kolorem na właściwe wyrazy.)

Żurek **żytni** na zakwasie Wóń **na pastwisku**
Befszyk **z polędwicy** **Smażony** dorsz **w cieście piwnym**
Makaronowe gniazda **z bananami** **Jabłkowy** psikus
Płonące lody Barszcz **czzerwony**
Borowiki **na zakwasie** Śledź **po cygańsku**
Pieczeń **z szynki** w sosie własnym **Biała** dama

Ćwiczenie 2.

Połącz w pary i utwórz związki wyrazowe. (Uczniowie przeciągają kursorem na tablicy odpowiednie wyrazy.)

środek	Augiasza
stajnia	Ariadny
pierniki	judaszowe
nić	bazyliżkowy
grosz	Dejaniry
wzrok	wdowi
srebrniki	toruńskie
szata	złoty

(złoty środek, stajnia Augiasza, toruńskie pierniki, nić Ariadny, wdowi grosz, bazyliżkowy wzrok, judaszowe srebrniki, szata Dejaniry)

Wyjaśnij, co oznaczają utworzone wyrażenia i skąd pochodzą (Biblia, mitologia grecka, warszawskie legendy)

Ćwiczenie 3.

Ułóż i zapisz na tablicy interaktywnej lub w zeszytcie dwa zdania pojedyncze z wybranymi związkami wyrazowymi z poprzedniego ćwiczenia.

Ćwiczenie 4.

Uzupełnij zdania przydawkami. (Uczniowie przeciągają i upuszczają elementy w odpowiednie miejsca.)

..... myśli chodzą mi pogłowie.(głupie)

Mam przecież dwie..... ręce.(lewe)

Zagrałem wkarty.(otwarte)

To było naprawdę..... nićmi szyte. (grubymi)

Wcześniej zapiąłem wszystko naguzik.(ostatni)

Otwarte, grubymi, lewe, głupie, ostatni

Uczniowie uzupełniają w zeszycie informacje o przydawce:

- co to jest przydawka?
- co określa w zdaniu?
- na jakie pytanie odpowiada?
- czym jest wyrażana?

Ćwiczenie 5.

Zakreśl w przysłowich na zielono określenia czasownika. Zadaj pytanie . (Uczniowie na tablicy interaktywnej przeciągają kursor z kolorem na właściwe wyrazy.)

Wiek nie chroni **przed głupotą** .(.....)

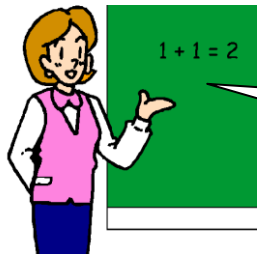
Wszystkie drogi **prowadzą do Pekinu** (.....)

Przymus **gorzko** smakuje(.....)

Przed dobrocią i gwiazdy chylą **głowy** (.....)

Lenie **zawsze** mają **święto** (.....)

Przedstawienie na tablicy interaktywnej informacji o dopełnieniu.

Dopełnienie to część zdania najczęściej określająca czasownik; odpowiada na pytania przypadków zależnych - wszystkich przypadków oprócz mianownika i wołacza(kogo ? czego? komu? czemu? kogo? co? z kim z czym? o kim ? o czym?); może być wyrażone rzeczownikiem, zaimkiem lub wyrażeniem przyimkowym

Okolicznik to część zdania ,która określa w zdaniu czasownik; odpowiada na pytania: jak ?gdzie? kiedy? po co? dlaczego? pod jakim warunkiem? mimo co? itp.; może być wyrażony przysłówkiem, rzeczownikiem, wyrażeniem przyimkowym, zaimkiem.

Nauczyciel uruchamia filmik o okoliczniku.

<https://www.youtube.com/watch?v=SnR4ydI9jY1>

Ćwiczenie 5.

Powiedz, w których zdaniach występują dwa okoliczniki. Zaznacz je kolorem. (Uczniowie na tablicy interaktywnej przeciągają kursor z kolorem na właściwe wyrazy.)

Daria maluje obrazy **szybko i pięknie**.

Daniel zachwyca nas swoimi mądrymi wypowiedziami.

W poniedziałek Zuzia przybiegła **do szkoły** z dobrą nowiną.

Paulinka mówiła **dziś długo** o swoim kłopotcie.

Natalka **wolno** przysunęła sobie krzesło

Paweł został zaproszony na urodziny przez Maję.

Ćwiczenie 6.

Napisz o dowolnym koleździe lub koleżance ze swojej klasy miłe zdanie, w którym użyjesz dwóch okoliczników lub dwóch dopełnień. (Uczniowie zapisują wypowiedzenia na tablicy interaktywnej lub w zeszytcie).

Faza podsumowująca

Uzupełnij zdania odpowiednimi określeniami, które będą odpowiadać na pytania zapisane w nawiasach. (kata pracy oraz interaktywne ćwiczenie na tablicy)

.....wydarzyła sięhistoria.(gdzie?kiedy?jaka?)

.....piłkarze..... wygrali.(jacy?kiedy?z kim?gdzie?)

Kobietaprzebyła.....(skąd?jaką ?co ?dokąd?)

Zadanie dodatkowe:Uczniowie mogą jeszcze raz wykonać dramę , dobierając się w „związki wyrazowe” i rozbudowując w ten sposób zdania pojedyncze)

Zadanie pracy domowej

Wybierz jedno ze zdjęć i opisz w kilku zdaniach w zeszytcie przedstawioną na wybranej fotografii sytuację. W zdaniach swojego opisu wskaż podmioty, orzeczenia, przydawki, dopełnienia i okoliczniki.

<http://www.epodreczniki.pl>

